

Ordlista A

A-kassa

Arbetslöshetskassa, pengar som betalas ut till dig när du är arbetslös om du har varit med i A-kassan innan du blev arbetslös.

Aktier

Aktier är en ägarandel av ett företag. När du köper en aktie köper du en andel av företaget. [Läs mer om aktier här.](#)

Allmän pension

Allmän pension är den statliga pension som Pensionsmyndigheten ansvarar över. [Läs mer om här.](#)

Arbetsanpassning

Om en anställd har varit sjuk eller fått en skada som medför att den anställde inte kan utföra vissa arbetsuppgifter, inte kan arbeta vissa tider eller särskilt långa arbetspass, så har arbetsgivaren ett ansvar att anpassa arbetet, så att den anställde kan komma tillbaka. Det kan även gälla inköp av arbetshjälpmiddel och att förebygga ohälsa för att undvika att någon blir sjuk.

Arbetsbeskrivning

Ett dokument där din arbetsgivare kan beskriva dina ansvarsområden, arbetsvillkor, arbetsuppgifter, arbetsmiljö och ändamål.

Avbetalning/att delbetala

Att köpa en vara på avbetalning eller att delbetala för en vara innebär att du betalar för en del av varan i efterhand. Det är en typ av lån och kostar i många fall mer än att betala för hela varan när du köper den.

Ordlista B

Bodelning

En bodelning är en uppdelning av makarnas egendom under pågående äktenskap, efter ansökan om skilsmässa eller efter dödsfall.

Bodelningsförrättare

Om makarna inte kan komma överens i en bodelning så ska domstolen på ansökan av make utse en bodelningsförrättare. Bodelningsförrättaren ska se till att en bouppteckning upprättas om det behövs och kan fatta tvångsbeslut om bodelning.

Brytdag

Brytdag för ett äktenskap är dagen då tingsrätten registrerar ansökan om äktenskapsskillnad. Det som händer efter det datumet ingår inte i bodelningen.

Buffertsparande

Ett buffertsparande är ett sparande där du sparar dina pengar på ett lättillgängligt sätt, så att de snabbt kan användas, vid en oförutsedd händelse.

Ordlista D

Delad ekonomi

Att dela på era gemensamma inkomster och/eller utgifter.

Deltidsanställning (deltidsarbete)

Om du jobbar deltid får du en lön som är uträknad efter hur många procent av en heltidstjänst du jobbar.

Dolt samägande

Du eller din partner har rätt till en viss del i en egendom trots att den andra parten står som ägare på pappret, exempelvis en bil. För att dolt samägande ska finnas krävs att egendomen köpts för gemensamt bruk, den person som inte står som ägare på pappret måste ha lämnat ekonomiskt bidrag vid köpet och det måste finnas en gemensam partsavsikt att egendomen skulle ägas tillsammans.

Dygnsvila

Den tid på dygnet då en person sover eller vilar.

Ordlista E

Effektiv ränta

Effektiv ränta är den totala kostnaden för ett lån. I den effektiva räntan ingår även kostnader utöver räntan t.ex. uppläggningsavgift och aviavgifter.

Efterlevandeskydd

Ett efterlevandeskydd ger dina anhöriga en ersättning om du skulle dö före en viss ålder. [Du kan läsa mer om efterlevandeskydd här.](#)

Egenanställning

Som egenanställd blir du anställd av ett egenanställningsföretag under tiden du utför ett uppdrag för en beställare. När uppdraget avslutas blir beställaren fakturerad av egenanställningsföretaget och de betalar dig din lön.

Enskild egendom

Egendom som inte ska ingå i en eventuell bodelning mellan makar. Egendom kan göras enskild genom till exempel äktenskapsförord, villkor i ett testamente, vid en överlämning av en gåva eller i villkor för försäkringsersättning. Kontakta jurist eller advokat om du behöver hjälp med att avgöra vad som är enskild egendom.

Ordlista F

Fonder

Fonder är en samling av värdepapper. När du köper en andel av en fond blir du ägare av värdepapperen tillsammans med andra fondägare. [Läs mer om fonder här.](#)

Frilansare

En frilansare är ofta egenföretagare och säljer in sina produkter eller tjänster till ett eller flera företag. Det är inte en anställning.

Föräldraledighet

Tiden som du är hemma med barn.

Föräldralön

Vissa arbetsgivare har så kallad föräldralön. Om du får föräldralön så får du extra lön från din arbetsgivare eller från ett försäkringsbolag utöver föräldrapenningen. Alla har inte rätt till föräldralön men du brukar kunna se bestämmelserna för din arbetsplats i ditt kollektivavtal.

Föräldrapenning

Ersättning du får från Försäkringskassan för att stanna hemma med barn.

Ordlista G

Gemensam vårdnad*

Gemensam vårdnad betyder inte att barnet ska bo lika mycket hos varje förälder. Gemensam vårdnad betyder att föräldrarna tillsammans har ett juridiskt vårdnadsansvar och att de tillsammans fattar juridiska beslut rörande barnet.

Giftorätt

En makes rätt av den gemensamma egendomen i ett äktenskap.

Gigjobb

Gigjobb består i stor utsträckning av jobb där ett företag erbjuder en plattform där personer som utför tjänster kopplas samman med personer som köper tjänster.

*Föräldrar och barn

Ordlista H-K

Heltidsanställning (heltidsarbete)

En normal heltidsanställning i Sverige är 40 timmars arbetstid per vecka.

Investering

Att köpa eller placera sina pengar i något som man förväntar sig kommer öka i värde.

Kollektivavtal

Ett skriftligt avtal mellan en arbetstagarorganisation (fackförbund/fackförening/fackklubb) och arbetsgivarorganisationer/arbetsgivare. Kollektivavtalet reglerar löner och andra anställningsvillkor.

Konkurrensklausul

En konkurrensklausul är en klausul i anställningsavtalet om att du efter en avslutad anställning inte får konkurrera med din före detta arbetsgivare. Konkurrensklausuler är inte alltid skäliga, fråga ditt fack om du är osäker på om det gäller din anställning.

Kvarsittanderätt

Om du och din partner inte kan komma överens om vem av er som ska bo kvar i den gemensamma bostaden kan domstolen på ansökan av någon av er bestämma vem som har störst behov av att bo kvar i bostaden tills att bodelning sker. Den som får kvarsittanderätt har rätt att nyttja bostaden.

Ordlista L

Laglott

Laglotten är den del av din kvarlåtenskap (ditt arv) som du inte kan testamentera bort, det är 50% av ditt arv.

Laglotten fördelas alltid bland dina bröstarvingar (dina barn, barnbarn osv.).

Lönekritierier

Det är kriterier som ligger till grund för din lönesättning. Du kan be din chef om dina lönekriterier, så att du vet vad du ska göra för att få en högre lön.

Lönerevision

Lönerevision är en förändring av nivån på din lön. När och hur din lön ska ändras finns oftast bestämt i ditt centrala löneavtal. Det brukar vara en årlig lönehöjning som förhandlas fram av facket och fördelas mellan de anställda på företag med kollektivavtal.

Lönestruktur

Löners inbördes förhållande till varandra. Ofta använt för att beskriva hur olika löner förhåller sig till varandra på en arbetsplats. Det är vanligt att de som har mer utbildning och erfarenhet har högre lön än de som har kortare utbildning och erfarenhet.

Ordlista L-O

Laglott

Laglotten är den del av din kvarlåtenskap (ditt arv) som du inte kan testamentera bort, det är 50% av ditt arv.

Laglotten fördelas alltid bland dina bröstarvingar (dina barn, barnbarn osv.).

Lönekritierier

Det är kriterier som ligger till grund för din lönesättning. Du kan be din chef om dina lönekriterier, så att du vet vad du ska göra för att få en högre lön.

Lönerevision

Lönerevision är en förändring av nivån på din lön. När och hur din lön ska ändras finns oftast bestämt i ditt centrala löneavtal. Det brukar vara en årlig lönehöjning som förhandlas fram av facket och fördelas mellan de anställda på företag med kollektivavtal.

Lönestruktur

Löners inbördes förhållande till varandra. Ofta använt för att beskriva hur olika löner förhåller sig till varandra på en arbetsplats. Det är vanligt att de som har mer utbildning och erfarenhet har högre lön än de som har kortare utbildning och erfarenhet.

Nettovärde

Alla tillgångar minus skulder.

OB-tillägg

Om du arbetar obekväma arbetstider som ordinarie arbetstid kan du ha rätt till OB-tillägg. Om du har rätt till OB-tillägg regleras i ditt kollektivavtal eller anställningsavtal. Kvällar, nätter och helger brukar räknas som obekväma arbetstider.

Ordlista P

Pensionsrätt

Din intjänade pension. Man kan tjäna in pensionsrätt via till exempel arbetsinkomst men även med sjuk-och aktivitetsersättning samt a-kasseersättning. Du kan föra över så kallade premiepensionsrätter till din partner om du vill kompensera dem för att de är föräldralediga under en längre tid.

Premiepension

Premiepensionen är en del av den allmänna pensionen som placeras i fonder. Du kan själv bestämma vilken fond du placerar dina pengar i. [Läs mer på pensionsmyndighetens hemsida.](#)

Projektanställning

Projektanställd är du när du är anställd för att genomföra ett visst projekt. När projektet är klart är också jobbet slut.

Proportionerligt delad ekonomi & procentuell delad ekonomi

Att dela på sina utgifter och inkomster utifrån era egna förutsättningar. Om den ena parten tjänar 60% av era gemensamma inkomster betalar denne alltså 60% av era utgifter.

Provanställd

Enligt lag kan man ha en provanställning på upp till 6 månader. Om provanställningen inte avbryts under provanställningstiden övergår den till en tillsvidareanställning.

Ordlista R

Rehabiliteringsskyldighet

När en arbetstagare blir sjuk eller skadas så att det påverkar personens arbetsförmåga kan det bli aktuellt med rehabilitering. Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar innebär att arbetsgivaren ska med hjälp av stöd och anpassning rehabilitera arbetstagaren för att personen ska få tillbaka sin arbetsförmåga. [Läs mer här.](#)

Retroaktiv

Retroaktiv betyder att någonting är giltigt även för en tid som redan gått. Retroaktivt används till exempel när du får ersättning/bidrag eller lön för tid som redan har gått. Obs! vissa bidrag som t.ex. underhåll kan man inte få retroaktivt mer än under en viss tid från Försäkringskassan.

Ränta

Kostnad för att låna pengar. När du lånar pengar till banken alltså när du sparar dina pengar i ett sparkonto betalar banken ränta till dig. När du tar ett lån betalar du istället ränta till banken.

Ordlista S

Samarbetssamtal

Samarbetssamtal är samtal för framförallt separerade föräldrar där föräldrarna får hjälp med att hitta bra och långsiktiga lösningar för att ta hand om sina barn.

Samarbetssamtal ska enligt lag erbjudas av alla kommuner.

Den 1 januari 2022 införs krav på att föräldrar som överväger att inleda process om vårdnad, boende och/eller umgänge genomgått informationssamtal.

Sambo

Två personer i ett parförhållande som bor tillsammans i ett gemensamt hushåll och där ingen av samborna är gifta.

Samboavtal

Med ett samboavtal kan man avtala bort regler i sambolagen t.ex om vilken egendom som ska ingå i en sambobodelning.

Samboegendom

Samboegendom är egendom som ingår i en sambobodelning. Utan samboavtal ingår gemensam bostad och bohag som införskaffats för gemensamt bruk.

Samägande

När båda makarna i ett giftermål eller sambos betalar för en vara blir de samägare.

SGL, sjukdomsgrundande inkomst

SGL betyder sjukpenninggrundande inkomst. Det är ett belopp som räknas fram av Försäkringskassan som ligger till grund för hur mycket pengar du kan få om du till exempel blir sjuk eller ska vara föräldraledig. Om du inte har SGL kan du bli utan ersättning eller få mindre pengar.

Ordlista S

Sjuklön

Sjuklön är vad din arbetsgivare betalar till dig, med minst 10 procent av lönen utöver sjukpenningen från Försäkringskassan, om du blir sjuk och sjukanmäler dig. [Läs mer här.](#)

Skuldebrev

Är en skriftlig handling där det framgår att någon har en skuld till en annan person. Skuldebrev bör upprättas om du lånar ut pengar till en annan person inklusive din partner. Det är också bra att upprätta ett skuldebrev om du bidragit till ett köp men din partner står som ägare på pappret. Skuldebrevet är ett bevis på att du lånat ut pengar till någon annan.

Skuldsanering

Om du har dyra skulder kan du ansöka om skuldsanering hos kronofogden. Då gör kronofogden upp en plan för hur du ska betala av en del av dina skulder under ett antal år. Efter din skuldsanering blir du fri från alla dina skulder. [Läs mer här.](#)

Sms-lån

Ett sms-lån är ett lån utan säkerhet som du kan ta med via din mobil. Sms-lån är ofta dyra lån.

Sparkonto

Sparkonto är ett konto där du sparar dina pengar. Många banker har sparkonton som är gjorda för att spara pengar på. På vissa sparkonton får du ränta på ditt sparande.

Särkullbarn

Särkullbarn är barn som bara den ena maken i ett äktenskap är förälder till.

Ordlista T

Tidsbegränsad anställning

Ett vikariat eller visstidsanställning innebär att du har ett anställningsavtal med ett bestämt start- och slutdatum.

Tillsvidareanställning

Kallas även för fast anställning i vardagligt tal, betyder att anställningen fortsätter tills du själv vill sluta, blir uppsagd eller går i pension. Det finns inte något tidsbestämt datum när anställningen upphör. Arbetsgivaren kan inte säga upp dig utan saklig grund och måste förhandla med ditt fack före uppsägning om du är medlem i ett fack.

Timanställd

Om du har deltidsjobb och arbetar under oregelbundna arbetstider är du timanställd och får lön per timme. Om anställningstiden är minst tre veckor har du enligt Lagen om anställningsskydd rätt till skriftlig information om din arbetstid per dag eller per vecka.

Tjänstepension

Tjänstepension betalas av din arbetsgivare och bestäms antingen i ditt kollektivavtal eller direkt med dig som anställd. [Läs mer här.](#)

Ordlista U

Underhållsbidrag

Underhållsbidrag är det ekonomiska bidrag barnets boendeförälder får av den andra föräldern i syfte att bidra till barnets försörjning/kostnader. Föräldrarna räknar ut underhållsbidraget genom att beräkna hur mycket barnet kostar och hur mycket föräldern kan betala. [Läs mer om underhållsbidrag här.](#)

Underhållsskyldighet

Underhållsskyldighet finns mot din make och dina barn men inte mot din sambo. När du har underhållsskyldighet är du ansvarig för att betala en viss summa till din make eller dina barn.

Underhållsstöd

Underhållsstöd betalas av Försäkringskassan till föräldern som barnet lever med. Underhållsstöd ska gå till kostnader för barnet såsom mat, kläder och aktiviteter. [Läs mer om underhållsstöd här.](#)

Ordlista V-Ö

Vikariat

En form av tidsbegränsad anställning.

Vårdnadstvist

Process i domstol när föräldrar inte kan komma överens om vem som ska ha vårdnad om barnet eller vart barnet ska bo.

Värdepapper

Värdepapper är ett papper eller digital motsvarighet som har ett värde. Värdepapper används ofta som ett samlingsbegrepp för aktier, fonder eller obligationer.

Återbetalningsskydd

Om du har ett återbetalningsskydd kan dina närstående få ditt försäkringskapital (t.ex i form av intjänad pension) om du dör.

Äganderätt

Rätten till en viss egendom och att förfoga över den.

Äktenskapsförord

Ett avtal mellan makar eller blivande makar där det bestäms vilken egendom som är enskild egendom och som därför inte ingår i bodelning vid framtida separation.

Äktenskapsskillnad

Ett annat ord för skilsmässa.

Öppet samägande

När både du och din partner står som ägare på viss egendom, exempelvis på en fastighet.

Övertidsersättning

Ersättning när du jobbar utanför eller över din ordinarie arbetstid.